

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_14851

ΘΕΜΑ 247^ο**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να επιλέξετε και να γράψετε την ορθή απάντηση για καθεμιά από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

I. Η πρακτική φιλοσοφία έχει ως αντικείμενο:

- α.** τη βαθύτερη υφή της πραγματικότητας
- β.** τη γνώση και τη δυνατότητα απόκτησής της
- γ.** τις αρχές που πρέπει να ρυθμίζουν τις πράξεις μας και μας καθοδηγούν στην οργάνωση της ζωής μας
- δ.** τους κανόνες της ορθής σκέψης.

II. Σύμφωνα με τη θεωρία του «κοινωνικού συμβολαίου»:

- α.** η κεντρική αρχή καλείται να επιβάλλει την τάξη ανεξάρτητα από τη βούληση του λαού
- β.** υποτίθεται ότι στην αρχή της πολιτικής συμβίωσης έγινε ένα συμβόλαιο μεταξύ των μελών της πολιτικής κοινότητας
- γ.** κυρίαρχη είναι η βούληση του μονάρχη που εκφράζεται μέσα από τη συμφωνία για τη μορφή διακυβέρνησης
- δ.** αρχή της πολιτικής πράξης είναι η ικανοποίηση εγωιστικών συμφερόντων σε βάρος των άλλων μελών της πολιτικής κοινωνίας

III. Η έννοια της «αυτοαναφορικότητας» στην τέχνη:

- α.** διαμορφώθηκε σε αισθητικό ιδεώδες στην κλασική εποχή
- β.** σχετίζεται με τον ρομαντισμό και την απόδοση του πάθους
- γ.** είναι γνώρισμα της μοντέρνας τέχνης
- δ.** αναφέρεται στην αρμονία των αναπαριστώμενων στοιχείων.

IV. Κατά τους εμπειριστές φιλοσόφους η γνώση μας για τον κόσμο:

- α.** προέρχεται κυρίως από τον ορθό λόγο
- β.** είναι απολύτως ανέφικτη

V. Η κατηγορική προσταγή:

- α.** επιβάλλει το υποκείμενο της πράξης να θέλει ο γνώμονας της πράξης του να ισχύει ως καθολικός νόμος
- β.** είναι ο σκοπός των πράξεών μας κατά τον ωφελιμισμό
- γ.** μας επιτρέπει, αν την ακολουθήσουμε, να πετύχουμε το σωστό μέτρο στη ζωή μας
- δ.** θεωρεί τα θετικά ανθρώπινα συναισθήματα υπεράνω του ορθού λόγου

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: λειτουργισμός, ορθολογισμός (ρασιοναλισμός), πλάτος έννοιας (και με χρήση παραδείγματος).

(μονάδες 15)**1α**

I – γ, II – β, III – γ, IV – γ, V – α

1β

Πλάτος έννοιας: Το σύνολο των ομοειδών αντικειμένων που υπάγονται σε αυτή την έννοια. Για παράδειγμα το πλάτος της έννοιας «ελληνικά νησιά» απαρτίζεται από το σύνολο των νησιών της χώρας.

Ορθολογισμός: Η φιλοσοφική θεωρία σύμφωνα με την οποία η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως από τον ίδιο τον ορθό λόγο και τα βασικά της στοιχεία μπορούν να αναζητηθούν στο νου μας. Η γνώση αυτή μπορεί να αποκληθεί a priori ή προ-εμπειρική, αφού φαίνεται να είναι δυνατή πριν ή ανεξάρτητα από οποιαδήποτε εμπειρία.

Λειτουργισμός: Το φιλοσοφικό μοντέλο σύμφωνα με το οποίο η συνείδηση παρομοιάζεται με το λογισμικό ενός υπολογιστή (software), ενώ το σώμα παρουσιάζεται με το υλικό από το οποίο είναι φτιαγμένος ο υπολογιστής (hardware). Εκείνο που ονομάζεται ψυχή, πνεύμα ή νου δεν είναι τίποτα περισσότερο από το σύνολο των λειτουργιών επεξεργασίας «εισερχόμενων δεδομένων» και «παραγωγής αντιδράσεων» του οργανισμού, δηλαδή των συμπεριφορικών εκδηλώσεων και πράξεων.

2α**ΘΕΜΑ Α2**

2α. Με ποια επιχειρήματα ένας οπαδός της καντιανής ηθικής θεωρίας θα απέρριπτε την εφαρμογή της θανατικής ποινής;

(μονάδες 12)

2β. Ποιες αδυναμίες για την αστική φιλελεύθερη δημοκρατία υποδηλώνει η αναφορά του Μαρξ «από τον καθένα ανάλογα με τις ικανότητές του, στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του»;

(μονάδες 13)

Α) Ένας υποστηρικτής της ηθικής θεωρίας του Καντ θα έθετε ως επιχείρημα το γεγονός ότι ο ηθικός νόμος εξασφαλίζει όχι μόνο την ικανότητά μας να συμβιώσουμε αρμονικά ως λογικά όντα, αλλά και την ελευθερία μας. Και η ελευθερία δε σημαίνει αναρχία και ασυδοσία, αλλά αυτοδέσμευση που επιβάλλει η ορθολογική και αυτόνομη βούλησή μας και αναγνωρίζει σε όλα τα δρώνητα πρόσωπα τα ίδια δικαιώματα.

β) Ανάμεσα σε άλλες μία αποτυχία της φιλελεύθερης δημοκρατίας είναι η αποτυχία του περιορισμού των ηθικά προβληματικών μορφών ανισότητας και του ατομικισμού. Ακόμη, η αδυναμία αποτελεσματικής διασφάλισης των δικαιωμάτων όλων των πολιτών ή και την ανεπαρκή αντίσταση στη δημαγωγία κάποιων πολιτικών ηγετών. Θα ήταν λάθος να εξιδανικεύσουμε τη φιλελεύθερη δημοκρατία και να νομίζουμε ότι αυτή εγγυάται τη λύση όλων των προβλημάτων της κοινωνικής ζωής.